

लेखा समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०८०

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०८०/०३/१२

बागमती गाउँपालिकाको शासन व्यवस्थालाई थप जनमुखी, सेवामुखी, जनउत्तरदायी र पारदर्शी तुल्याई सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ परिच्छेद ५ को दफा २२ बमोजिम गठित लेखा समितिको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा कार्य सञ्चालनलाई व्यवस्थित गर्नको लागि बागमती गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधिलाई नियमित गर्न बनेको ऐन २०७४ को दफा (४) तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ (२) बमोजिम गाउँसभाले लेखा समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०८० स्वीकृत गरेको छ ।

भाग-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो नियमावलीको नाम लेखा समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०८० रहेको छ ।

(२) यो नियमावली स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,

(१) “गाउँपालिका” भन्नाले बागमती गाउँपालिका सम्झनु पर्छ ।

(२) “नियमावली” भन्नाले लेखा समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०८० लाई सम्झनु पर्दछ ।

(३) “कार्यालय” भन्नाले बागमती गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरू समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(४) “समिति” भन्नाले गाउँसभाबाट गठित लेखा समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(५) “अध्यक्ष” भन्नाले बागमती गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(६) “उपाध्यक्ष” भन्नाले बागमती गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(७) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले बागमती गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(८) “कार्यपालिका” भन्नाले बागमती गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(९) “गाउँसभा” भन्नाले संविधानको धारा २२२ बमोजिम गठित बागमती गाउँपालिकाको गाउँसभालाई सम्झनु पर्दछ ।

(१०) “पदाधिकारी” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष तथा कार्यपालिकाका अन्य सदस्य सम्झनु पर्दछ ।

(११) “योजना” भन्नाले गाउँसभा, कार्यपालिका तथा विभिन्न समितिको निर्णयानुसार कार्यान्वयन भएका आयोजना तथा कार्यक्रम समेतलाई जनाउँछ । यस शब्दले विभिन्न निकायद्वारा बजेट बिनियोजन भई गाउँपालिकाको प्रत्यक्ष रेखदेखमा सञ्चालन भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू समेतलाई बुझाउने छ ।

(१२) “राजस्व” भन्नाले गाउँपालिकाले कानून बमोजिम संकलन गर्न पाउने कर, दस्तुर, शुल्क, महसुल र सो वापतको जरिवानालाई जनाउँछ ।

(१३) “वार्षिक बजेट” भन्नाले गाउँपालिकाको निर्शत, सशत, विशेष, वित्तिय सामानिकरण अनुदान, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने अनुदान र आन्तरिक आय समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(१४) “बेरुजु” भन्नाले कार्यक्रम र बजेट अनुसार कार्यसम्पन्न नभएर फरक पर्न गएको अवस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

(१५) “आर्थिक अनियमितता” भन्नाले आर्थिक नियमानुसार काम सम्पन्न नभएको अवस्थालाई जनाउँछ ।

(१६) “लेखापरीक्षण” भन्नाले कार्यक्रम र बजेट अनुसार कार्य सम्पन्न भए नभएको तथा नियम संगत छ छैन भनेर गरिने परीक्षण सम्झनु पर्दछ ।

भाग — २

लेखा समितिको गठन

३. लेखा समितिको गठन: (१) गाउँपालिकाको शासन व्यवस्थालाई थप जनमुखी, सेवामुखी, जनउत्तरदायी र पारदर्शी तुल्याई वित्तिय सुशासन कायम गराउने उद्देश्यका साथ गाउँसभाबाट देहाय बमोजिमको लेखा समिति गठन गरिनेछ ।

(क) गाउँसभा दस्यहरू मध्ये सभाले छनौट गरेको १ जना — संयोजक

(ख) गाउँ सभाको सदस्य मध्येबाट दुईजना — सदस्य

समितिमा संयोजक तथा सदस्य मनोनयन गर्दा कम्तीमा एक जना महिलालाई मनोनयन गरिनेछ ।

(२) गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखाका प्रमुखले लेखा समितिको सचिवका रूपमा काम गर्नेछन ।

(३) समितिको बैठकमा समितिका संयोजकले गाउँपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत आवश्यकता अनुसार विषयगत संयोजक र गाउँपालिकाका शाखा प्रमुखलाई आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

(४) समितिको पदावधि गठन भएका मितिदेखि यो गाउँसभाको कार्यकाल रहेसम्म वा गाउँसभाले परिवर्तन गर्न आवश्यक नठानेसम्म रहनेछ ।

भाग—३

लेखा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

४. लेखा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) नियम ३ बमोजिम गठन हुने लेखा समितिले देहायका विषयमा अध्ययन गरी कार्यपालिकालाई राय, सुझाव र कार्यपालिका तथा गाउँसभा समक्ष प्रतिवदेन पेश गर्नेछ ।

(क) कार्यपालिकालाई राय सुझाव दिने विषयहरू :

(१) वार्षिक बजेटले अनुमान गरे बमोजिमको श्रोत परिचालन तथा राजस्व संकलन, लक्ष्य बमोजिम चौमासिक प्रगती भए वा नभएको र नभएको अवस्थामा लक्ष्य प्राप्तीका विषयमा आवश्यक सल्लाह सुझाव दिने ।

(२) वार्षिक बजेटमा उल्लेखित कार्यक्रम चौमासिक लक्ष्य बमोजिम सञ्चालन भए नभएको र लक्ष्य पुरा गर्न तत्काल लिनु पर्ने रणनीतिका सम्बन्धमा सुझाव दिने ।

(३) कार्यपालिकाबाट गाउँपालिकाको राजस्व तथा श्रोत परिचालन सम्बन्धमा भए गरेका निर्णयको कार्यान्वयन अवस्थाको विश्लेषण गर्दै सो सम्बन्धमा कुनै सुझाव दिनु पर्ने भएमा सुझाव दिने ।

(४) कार्यपालिकाको कार्यालयमा भए गरेका कार्यमा वित्तिय अनुशासन कायम गराउन आवश्यक सुझाव प्रदान गर्ने ।

(थ) पेशकी, बेरुजुको अवस्था विश्लेषण गर्दै सो को फछर्याँटका लागि आवश्यक रणनीतिक सुझाव प्रदान ।

(६) गाउँ कार्यपालिका कार्यालयबाट भए गरेका आम्दानी र खर्चको विभिन्न विषय मध्ये समितिले आर्थिक अनियमितता भएको गुनासो आएको वा आवश्यक ठानेको वा गाउँ कार्यपालिकाबाट अनुरोध भएका विषयमा भए गरेको गतिविधिको नमूना लेखा परीक्षण गरि कायपालिकालाई सुझाव प्रदान गर्ने ।

(७) गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखा परीक्षण शाखाको चौमासिक प्रतिवेदन माथि समीक्षा गर्ने ।

(८) गाउँपालिकाका विभिन्न वडा कार्यालय र शाखाबाट भए गरेका गतिविधिको अध्ययन गर्दै सो सम्बन्धमा वित्तिय सुशासन कायम गराउन आवश्यक सुझाव प्रदान गर्ने ।

(९) वित्तिय सुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा कार्यपालिकाले सुझाव मागेको विषयमा आवश्यक परामर्श दिने ।

(ख) गाउँसभा समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने विषयहरू:

(१) गाउँ सभाबाट स्वीकृत वार्षिक बजेटले अनुमान गरे बमोजिम काम भएको वा नभएको बारेमा लिखित प्रतिवेदन र सुझावहरू समेत सभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) गाउँ सभाबाट स्वीकृत अनुमानित स्रोत परिचालन तथा रकम सङ्कलन भए वा नभएको बारेमा कारण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

(३) गाउँपालिकाले तयार गरेको वार्षिक बजेटमा उल्लेखित कार्यक्रम सञ्चालन भए वा नभएको अध्ययन गर्ने ।

(४) लेखा परीक्षणबाट औल्याइएका बेरुजु तथा आर्थिक अनियमितताका सम्बन्धमा त्यस्तो बेरुजु र आर्थिक अनियमिततालाई नियमित एवं असुल फछर्याँट गर्न आवश्यक काम कारबाही गरे वा नगरेको विषयमा स्पष्टता ल्याउने ।

(थ) वडा कार्यालयबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरूको बारेमा वडा अनुसार स्रोत परिचालन तथा रकम सङ्कलन भए वा नभएको बारेमा कारण सहितको प्रतिवेदन तयार गरी कुनै वडा अन्य वडा भन्दा औषतमा पछाडि परेको देखिए सोको कारण समेत पत्ता लगाई प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

(६) समितिले कार्यपालिकालाई दिएका सुझावहरू र सो को कार्यान्वयन अवस्थाका बारेमा जानकारी राख्ने ।

(७) गाउँसभाले तोकेका अन्य विषय र क्षेत्रहरूको बारेमा अध्ययन गरी सुझाव दिने ,

(८) समितिले आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र रही गरेका कामहरूको प्रतिवेदन चौमासिक रूपमा गाउँकार्यपालिका समक्ष र अर्धवार्षिक रूपमा गाउँसभासमक्ष पेश गर्नुपर्ने छ ।

(२) उपनियम (१) खण्ड (ख) बमोजिमको प्रतिवेदन तयार गर्दा लेखा समितिले आवश्यकता अनुसार गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका उद्यमी, व्यापारी तथा स्थानीय बुद्धिजीवीलाई आवश्यकताको आधारमा छलफलमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) खण्ड (ख) बमोजिम प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा लेखा समितिले माग गरे बमोजिमको कागजात गाउँपालिकामा रहेका सबै शाखा र उपशाखाहरूले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र आमन्त्रण भएका अवस्थामा लेखा समितिमा उपस्थित भई आफ्नो राय सल्लाह र सुझाव लिखित र मौखिक रूपमा दिनु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

५. लेखा समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था र सुविधा : (१) समितिको बैठक कम्तीमा दुई महिनामा एक पटक बस्नेछ ।

(२) लेखा समितिको बैठकमा भाग लिए बापत लेखा समितिका सदस्य र आमन्त्रीत पदाधिकारीले कार्यपालिका सदस्यले कार्यपालिका बैठकमा भाग लिए बापत पाउने बैठक भत्ता सरह बैठक भत्ता पाउनेछन ।

(३) लेखा समितिले आफ्नो वार्षिक कार्यतालिका बनाई गाउँसभाबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गराउन पर्नेछ ।

भाग—४

लेखा समितिका पदाधिकारीले पालना गर्नुपर्ने आचरणहरू

६. लेखा समितिका संयोजक र सदस्यहरूले पालना गर्नु पर्ने सामान्य आचरणहरू निम्नानुसार रहनेछ ।

- (१) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनका मान्य सिद्धान्त विपरित सार्वजनिक वक्तव्य दिन नहुने ।
- (२) स्थानीय शासन र संविधानको सिद्धान्त तथा नीतिको विपरित हुने गरी स्थानीय तहको स्वायत्ततालाई अनादर गर्ने कुनै काम गर्न नहुने ।
- (३) गाउँवासी प्रतिको उत्तरदायित्वलाई अस्वीकार गर्न नहुने ।
- (४) गाउँपालिका र साझेदार संघ संस्थासँगको कानून बमोजिमको सम्बन्धमा खलल पर्ने जस्ता कुनै लेख, रचना, समाचार, भाषण, वक्तव्य प्रकाशन वा प्रसारण गर्न वा गराउनु हुँदैन । तर यस कुराले कुनै जनप्रतिनिधिलाई उल्लेखित विषयमा अनुसन्धानमूलक कुनै लेख रचना प्रकाशित गर्न रोक लगाएको मानिनेछैन ।
- (५) गाउँपालिकाका साधनश्रोतको दुरुपयोग गर्न नहुने,
- (६) प्रचलित ऐन नियमले तोकेको जिम्मेवारीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउनु पर्ने,
- (७) राजनीतिक आस्था एवं सामाजिक भेदभावले बढावा पाउने व्यवहार गर्न नहुने
- (८) कार्य जिम्मेवारी प्रदान गर्दा भेदभाव गर्न नहुने
- (९) कसैको स्वाभिमान र अस्तित्वमा आँच आउने व्यवहार गर्न नहुने
- (१०) विद्यमान सामाजिक मान्यता विरुद्धका आचरण गर्न नहुने तथा लैङ्गिक समानतामा आँच आउने व्यवहार गर्न नहुने
- (११) समितिका सदस्यहरूले कुनै विषयको अध्येयन तथा अनुसन्धानको सिलसिलामा जानकारी भएको विषयमा सार्वजनिक रूपमा संचार माध्यमलाई जानकारी गराउने, वक्तव्य दिने वा कुनै किसिमबाट सार्वजनिक गर्न पाईने छैन ।

भाग—५ विविध

७. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस नियमावलीमा उल्लेख भएका प्रवधानहरू यसै नियमावली बमोजिम हुने र यसमा उल्लेख नभएका विषयको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
८. बाधा अडकाउ फुकाउ: यस नियमावली कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अडचन आएमा गाउँसभाको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

९. संशोधन तथा खारेजी : यो नियमावलीको संशोधन वा कुनै नियम खारेजी गर्नु परेमा गाउँसभाले निर्णय गरी आवश्यक संशोधन गर्न सक्नेछ ।

बागमती गाउँपालिका मकवानपुर